

Explicació bíblica de les lectures de tots els diumenges i festes

Joan Ferrer, biblista

Des de la Santíssima Trinitat fins Jaume apòstol

*Amb la solemnitat de Corpus i els diumenges
10 al 17 de durant l'any*

Del 26 de maig al 28 de juliol de 2024

Cicle B

Santíssima Trinitat / B

1 lectura. Deuteronomi 4,32-34.39-40

Si mai s'ha sentit dir que un poble hagi escoltat la veu de Déu.

El Deuteronomi és construït com una sèrie de discursos de Moisès que s'acomiaada del poble, que ha guiat des de l'Èxode, abans d'entrar a la Terra Promesa. Moisès veurà aquesta Terra, però no l'arribarà a trepitjar.

El text fa una recapitulació dels fets vists: és la història de l'amor de Déu, de la seva revelació. Aquest és el fet cabdal: Déu s'ha volgut fer conèixer a un poble d'esclaus, els ha revelat la seva

veu i ha combatut ell mateix contra l'opressor.

El fet de recordar la història porta al reconeixement, a la fe: «Reconeix avui que el Senyor és l'únic Déu». I això cal recordar-ho sempre en el propi cor. La fe és sempre un record actual, actiu, vivent, que porta a voler viure segons les directrius d'aquest Déu que es fa conèixer en la seva presència alliberadora i que ens dóna la vida i la felicitat.

2 lectura. Romans 8,14-17

Tots els qui viuen portats per l'Esperit de Déu són els fills de Déu.

Pau en aquest capítol ha estat parlant del contrast entre la vida segons la carn i la vida segons l'Esperit, i ha insistit en el fet que la fe cristiana comporta la vida en l'Esperit i la llibertat del control dels desigs de la carn.

En aquest fragment ens parla del significat de la vida en l'Esperit. I el fet central de la vida en l'Esperit és la poderosa constatació que som «fills de Déu». Això vol dir que no som deutors de la carn i per tant que no som esclaus; qui no és esclau ja no està sotmès a la por.

Hem de tenir present que el llenguatge de l'esclavitud en temps de Pau tenia un significat que a nosaltres se'ns escapa. Tot el sistema econòmic de Grècia i de Roma depenia de l'esclavitud i era una realitat quotidiana en la vida dels cristians de la comunitat de Roma, a la qual Pau escriu. Dir que els creients «no

heu rebut pas un esperit d'esclaus» conté una força revolucionària absolutament increïble.

Hi ha un altre fet d'enorme importància: els cristians no són simplement uns «lliberts» –esclaus alliberats de l'esclavitud– sinó que han esdevingut fills de Déu per mitjà de la seva adopció. Això també té una força de referent cultural enorme dins l'Imperi de Roma, on l'adopció tenia ple valor legal. Però Pau passarà de la fórmula jurídica a formes íntimes d'expressió: «Ens ha fet fills i ens fa cridar "Abbà, Pare!"». És possible que aquesta forma de referir-se a Déu vingui del mateix Jesús i expressa que en l'experiència cristiana Déu és tan proper com un pare. Cridar Déu amb el llenguatge dels infants significa també confessar la necessitat que en tenim. Sols els qui coneixen l'Esperit de

Déu poden anomenar Déu d'aquesta manera.

Ser hereus significa almenys compartir una part de la casa del Pare. Aquesta

expectativa de ser «hereus amb Crist» i de compartir la seva glorificació ens fa tenir present també la perspectiva del sofriment.

3lectura. Mateu 28,16-20 Jo seré amb vosaltres cada dia fins a la fi del món.

Aquest passatge és la conclusió de l'evangeli segons Mateu. En cert sentit recapitula tot un seguit d'elements que han aparegut al llarg de la narració evangèlica.

És fàcil identificar-se amb els onze deixebles. A la vista de Jesús ressuscitat, l'adoren, tal com havien fet quan el van veure caminar damunt l'aigua. Això mateix havien fet les dones quan es van trobar amb Jesús. El text, però, fa notar que la seva adoració es trobava barrejada amb dubte. La seva visió no foragita totes les incerteses ni totes les preguntes. Els onze es mouen entre l'adoració i la indecisió, entre la pregària i el desconcert. Amb tot, els deixebles no són pas exclosos del grup per raó de les qüestions que els neguïtgen. De fet, la gran missió és precisament confiada a aquests seguidors, que adoren i dubten.

Jesús és el protagonista d'aquesta es-

cena final. Cal parar atenció a les paraules que adreça als seus deixebles. Jesús els diu quina és la premissa en què es fonamenta la gran missió: l'autoritat divina. Jesús té el dret de manar als deixebles d'anar a «convertir tots els pobles» perquè «Déu m'ha donat plena autoritat al cel i a la terra». Els qui han seguit l'Evangeli fins aquí, això ja ho han sentit moltes vegades. Aquí simplement ens és recordat.

Aquesta referència a l'autoritat –que és poder– és especialment benvinguda aquí, quan es confia als deixebles una missió tan difícil. Els deixebles són proveïts amb les credencials per a la missió, però també amb la força necessària per a portar-la a terme: és un poder que ells ja han vist en acció i que certament supera tot el que algú hagués pogut arribar a somiar. La missió confiada, doncs, no es troba pas amenaçada per la feblesa dels enviats ni limitada per les seves incerteses.

El Cos i la Sang de Crist / B

1 lectura. Èxode 24,3-8

Aquesta és la sang de l'aliança que el Senyor fa amb vosaltres.

El llibre de l'Èxode, després de la gran intervenció alliberadora de Déu del poble d'esclaus a Egipte –el pas del Mar–, situa l'acció al peu de la muntanya del Sinaí. Després que Déu mateix va pronunciar amb la seva pròpia veu les «deu paraules» o els «deu manaments» al poble, tota la resta de la comunicació del Senyor amb els alliberats d'Israel es fa a través del mitjancer Moisès.

El poble es compromet a obeir el que el Senyor li mana i Moisès ho escriu: l'Esriptura esdevindrà un fet cabdal en

l'experiència religiosa d'Israel, atès que esdevé la plasmació de la memòria.

L'aliança amb Déu se segella amb un holocaust de vedells. (Recordem que la religió d'Israel s'expressava culturalment en forma de sacrificis d'animals oferts al temple). La sang de les víctimes amb la qual Moisès aspergeix el poble té un paper fonamental atès que serveix de segell de l'aliança de fidelitat que s'estableix entre el Déu alliberador i el poble alliberat.

2 lectura. Hebreus 9,11-15

Amb la seva pròpia sang ens ha redimit per sempre.

La carta als Hebreus és una obra teològica dels inicis de la tradició cristiana, que reflexiona sobre el paper de Jesús en la història del pla de Déu. Crist és presentat com a gran sacerdot, infinitament més gran que el gran sacerdot d'Israel. El fragment que avui proclamem contrasta alguns detalls de l'expiació que realitzava el gran sacerdot i la que fa Crist.

Jesús «ha entrat una vegada per sempre al lloc sant». L'acció al temple de Jerusalem –la celebració del dia de l'Expiació– havia de ser repetida cada any, mentre que la de Jesús és definitiva. Aquí ja no es tracta d'una tenda –tabernacle– o d'un temple construït pels homes, sinó d'una realitat «que no pertany al món creat». El gran sacerdot

Crist entra de manera definitiva en el lloc més sagrat que es pugui imaginar.

Aquí l'autor presentarà un altre contrast colpidor: la sang amb què el gran sacerdot aspergia l'altar era «la sang de bocs i de vedells», però Jesús «amb la seva pròpia sang ens ha redimit per sempre». Si el sacrifici anual d'aquells animals realitzava la santificació del poble, ¿quina mena de santificació es portarà a terme pel sacrifici de Crist en un lloc «no fet per mans d'homes»? La resposta és que aquell sacrifici purificava de la contaminació externa, però aquest sacrifici definitiu «purifica de les obres que porten a la mort, perquè puguem donar culte al Déu viu». Les «obres que porten a la mort» en la carta als Hebreus sempre són les accions immorals.

El sacrifici de Crist obté el perdó dels pecats, que és infinitament superior a la purificació ritual dels sacrificis de la

Llei. Això ens permet que «puguem donar culte al Déu viu», un culte que esdevé un servei litúrgic i ètic.

3lectura. Marc 14,12-16.22-26 Preneu-lo: això és el meu cos.

En la solemnitat del Cos i de la Sang de Crist, la litúrgia ens ofereix com a evangeli per a ser proclamat un fragment de l'inici de la passió de l'evangeli segons Marc.

La festa dels Àzims –pa fet amb farina i aigua, sense llevat, de manera que no tenia molla– durava set dies i estava relacionada amb la significació històrica de la festa de la Pasqua. Durant la tarda del 14 de nissan calia deixar les cases sense gens de llevat i estava prohibit menjar pa fermentat durant els dies de la festa. Al vespre les famílies es reunien per celebrar el sopar pasqual, en què es consumia l'anyell, memòria de la gran acció alliberadora de Déu que havia salvat Israel d'Egipte. En la Pasqua tota la família participava del menjar que era memorial –memòria feta presència actual– de l'obra alliberadora de Déu i

que alliberava els qui en participaven, com havia alliberat els pares que van participar d'aquella Pasqua originària de la tradició de l'Èxode.

La darrera Pasqua de Jesús introdueix modificacions en un ritu secular: Jesús indica que es produeix un nou do de Déu, un nou sacrifici, una nova aliança. El pa partit és el cos del Senyor i la copa compartida és la sang del Senyor, sang d'una nova aliança do de Déu a la humanitat.

Aquest sopar de Jesús fa néixer la nova comunitat humana vinculada a Déu de manera inefable. Els qui celebren l'Eucaristia pasqual es preparen per passar amb Crist al banquet definitiu del Regne de Déu.

L'Eucaristia és un signe vivent de l'aliança, és a dir, de la comunió entre Déu i les persones.

D. 11 de durant l'any / B

1 lectura. Ezequiel 17,22-24

Jo abaixo els arbres alts i faig créixer els menuts.

Ezequiel és un profeta del temps de la primera deportació a Babilònia de la casa reial i de l'aristocràcia del poble de Judà, quan Nabucodonosor, rei de l'Imperi neobabilònic, conquerí Jerusalem.

L'al·legoria del cedre que llegim avui cal situar-la en el context de la resposta profètica a la promesa que Natan va fer en nom de Déu al rei David sobre la seva dinastia, que havia de perdurar (2 Samuel 7). Després de la deportació de Jeconies a Babilònia i de l'establiment per part de Nabucodonosor de l'oncle del rei –Sedecies– com a rei titella a Jerusalem, ¿què calia esperar-ne, de la dinastia de David?

La resposta del profeta és que serà Déu mateix qui restablirà un «esqueix de brot alterós que corona el cedre» –la dinastia de David– a Jerusalem i de nou esdevindrà un «cedre magnífic».

No són els reis poderosos de la terra els qui determinen el sentit de la història sinó la mà del Senyor: «Jo abaixo els arbres alts i faig créixer els menuts, asseco els arbres verds i faig reverdir els secs». El llinatge de David tornarà a regnar, però d'una manera inaudita: des de la creu de Jesús. Recordem com ho diu l'evangelista Marc: «El rètol on constava la causa de la seva condemna deia això: "El rei dels jueus"» (Marc 15,26).

2 lectura. 2 Corintis 5,6-10

Mentre vivim en el cos, vivim com a emigrants, lluny del Senyor.

Pau, en la segona carta als Corintis diu que els apòstols se senten a casa en la seva vida actual en el cos, però que preferirien ser a casa amb el Senyor. Això els dóna coratge per a viure.

Els cristians se senten contents en els seus cossos, en el món físic, però la seva casa real és amb el Senyor, i ser

en aquella casa és el que preferirien. Aquest bocí de l'ensenyament de Pau al capdavant ens situa en el cor de la paradoxa de la vida cristiana: en el món, obrant el bé, vivint en el cos, i considerant que la seva pàtria veritable no és aquí, sinó «amb el Senyor», que judica tothom «segons el bé o el mal que haurà obrat vivint en el cos».

3 lectura. Marc 4,26-34

La llavor germina i creix sense que ell sàpiga com.

Les paràboles són sempre textos delicats. D'una banda ens ofereixen algunes de les històries i de les metàfores

més poderoses que hi ha en tota la Sagrada Escripura, però també es troben obertes a múltiples interpretacions. El

leccionari d'avui ens ofereix la paràbola de la llavor que creix tota sola i la del gra de mostassa.

Es poden interpretar aquestes dues paràboles a la llum de la del sembrador de les llavors, que es troba uns versets abans en el mateix capítol de Marc. Aquesta paràbola conté una interpretació que vol consolar la comunitat cristiana, descoratjada davant del paper marginal que els sembla tenir en el context d'una societat àmplia i plural. Hi ha persones que escolten l'evangeli, però, per raons diverses, no queden atrapats pel seu poder. El text assegura que, en el terreny adequat, la paraula dóna un fruit molt abundant, que va molt més enllà del que la imaginació més desbordada pogués arribar a concebre: a Palestina, una collita que llevés set vegades més del sembrat ja era molt per damunt de la mitjana; aleshores un trenta, un seixanta o un cent per u és simplement prodigiós.

La paràbola del gra de mostassa ofereix més motius per a l'optimisme. El contrast s'estableix entre «la més petita de les llavors» i un arbust «amb unes branques tan grosses que els ocells es poden ajocar a la seva ombra». En el cor de l'Imperi de Roma, la presència del cristianisme dels orígens era gairebé imperceptible, però

la paraula va anar fent camí fins que ha arribat avui, aquí i a nosaltres.

Cal notar que la promesa no té pas relació amb l'èxit immediat de l'Església o amb la prosperitat dels creients com a persones individuals, sinó amb el triomf darrer del Regne de Déu.

Recordem que les paràboles són «del Regne»: «¿A què podem comparar el Regne de Déu?» I aquest Regne sempre es troba embolcallat en el misteri. No es tracta d'un «pla» per al curs de la història, sinó d'una realitat que s'explica amb històries que parlen de sembrar i collir. És ben cert que «s'esdevé» en el context de l'Església i en la vida de les persones, però també fa irrupció en els llocs més insòlits i potser miserables, on el poder de Déu venç les forces destructores del mal.

La paràbola de la llavor que creix tota sola afegeix encara una nova dimensió a l'optimisme sobre el Regne. El sembrador, una vegada ha fet la sembra, no fa cap contribució al creixement i, en aparença, ni tan sols entén com arriba a madurar: simplement espera que arribi el moment de la sega. La raó de l'optimisme és que la collita certament arribarà. Hem d'entendre, doncs, que l'acompliment del Regne de Déu en realitat no depèn pas dels nostres millors esforços. El fonament de tota esperança i de tot optimisme es troba en Déu.

D. 12 de durant l'any / B

1 lectura. Job 38,1.8-11

¿Qui posà les portes que limiten la mar quan naixia?

Ens trobem avui davant d'una de les poques lectures que el leccionari ens ofereix del llibre de Job. Aquesta obra sapiencial es compon d'una part en prosa –el pròleg i l'epíleg– que tracta de la paciència proverbial d'un home que accepta les desgràcies que li sobrevenen i que al final és recompensat per Déu amb escriure. És una mena de conte amb final feliç.

La part central del llibre és poesia. El tenor és completament diferent. Conté el diàleg de Job amb diversos amics. El protagonista desafia Déu perquè troba que el seu sofriment no té sentit. Els

amics insisteixen dient que Déu és just i que Job és un pecador.

Al final del llibre, Déu, el gran desafiat, parla amb Job. Aquí ens trobem amb un fragment de la intervenció de Déu que respon a Job. Les respostes de Déu són noves preguntes sobre l'ordre i el sentit del cosmos –aquí sobre les misterioses fronteres del mar–, que la intel·ligència de l'home no pot respondre.

Déu no respon cap dels interrogants que Job li ha formulat al llarg del llibre, però es manifesta i parla amb Job. Això sol ja omple de sentit l'existència.

2 lectura. 2 Corintis 5,14-17

L'amor que el Crist ens té ens obliga.

En aquest passatge de la segona carta de Pau als cristians de Corint, Pau continua parlant de les paradoxes de la condició cristiana. Una cosa és el que el món veu i una altra de molt diferent el que els cristians saben que és la realitat. La seva comprensió de l'Evangel·li, tal com la formula aquí, comença parlant de l'amor de Crist, que és el fonament de tota l'experiència cristiana. L'expressió «un ha mort per tots» forma part del nucli del credo de Pau. Aquesta mort –la de Crist– implica la mort de tots i, sobretot, aquesta mort reivindica les vides de tots.

El fet que Crist vagi morir «per tots» significa que els creients estan lligats

amb aquesta mort. Els cristians no podem mirar la creu com si fos un espectacle exterior que serveix perquè puguem entendre les ramificacions històriques d'aquest esdeveniment; ni la creu es troba connectada amb els creients sols per virtut d'alguna influència que té sobre Déu, de tal manera que la creu persuadeix Déu perquè perdoni el pecat humà; la perspectiva de Pau és molt diferent: la mort de Crist en creu implica els creients directament; en la creu els creients morim i ara tenim unes vides que no són nostres, sinó que pertanyen a Crist.

En la part final del fragment, Pau concreta les implicacions de la creu per a

la situació present de la vida humana: «Des d'ara ja no valorem ningú per la seva condició mortal», és a dir, des del punt de vista humà. Per causa de la creu, els cristians veiem les coses de manera diferent: fins i tot el mateix

Crist ja no és vist amb ulls humans (com si fos un condemnat pels humans o un insensat); la creu ens ha de fer entendre que a partir d'ella Déu ha començat «una creació nova».

3lectura. Marc 4,35-41

¿Qui deu ser aquest que fins i tot el vent i l'aigua l'obeeixen?

La primera part de l'evangeli segons Marc relata de manera dramàtica la irrupció del Regne de Déu en la vida i les accions de Jesús. En la secció que comença precisament en el fragment d'avui –la tempesta calmada– els lectors o oients comencen a veure el sentit del que significa que «el Regne de Déu és a prop» (Marc 1,15).

L'evangeli d'avui ens situa davant del fet astorador que Jesús ha calmat els vents i la mar. El nucli de la qüestió no es troba en la historicitat o facticitat del fet narrat, sinó en el sentit de la narració en el seu context.

Hem de tenir present, en primer lloc, que la mar, en l'Antic Testament, simbolitza el caos, que és dominat per Déu en la creació. Fixem-nos en la formulació del Salm: «Amenaça el Mar Roig, i quedà eixut, i van passar per l'oceà com pel desert» (Salm 106,9). Quan Jesús calma la tempesta no és simplement una demostració de poder sobre la naturalesa sinó un acte salvador en

què les forces caòtiques del mar són doblegades. El miracle té el propòsit de rescatar els deixebles de la por i del caos.

Fixem-nos que la travessa del mar no forma part d'un pla de distracció i lleure ideat pels deixebles, sinó que és una instrucció que ha donat el mateix Jesús. En segon lloc, el narrador té bona cura d'assenyalar que la tempesta era formidable i paorosa. El neguit dels deixebles, doncs, no és pas infundat: la situació era desesperada. El son de Jesús és també significatiu: la seva pròpia confiança en Déu li dona un pau completa, que contrasta amb el pànic dels deixebles davant del caos de la mar.

L'acció salvadora de Jesús fa que els deixebles es formulin la qüestió cabdal: «¿Qui deu ser aquest, que fins el vent i l'aigua l'obeeixen?»

Jesús sempre comparteix amb els seus les tempestes de la vida i sempre pot actuar damunt les tempestes.

D. 13 de durant l'any

1 lectura. Saviesa 1,13-15; 2,23-24

Déu no va fer la mort, ni li agrada que l'home perdi la vida.

El llibre de la Saviesa, que fou el darrer dels llibres escrits de l'Antic Testament, fa en aquest passatge una sèrie d'afirmacions molt interessants. Ens diu que Déu «ha format el món perquè l'home visqui». Aquest és el projecte de Déu, que roman vàlid fins i tot després del pecat que ha causat la mort. Però, ¿quina és aquesta mort de què es parla al final del fragment: «L'enveja del diable va introduir la mort al món, i els partidaris d'ell són els qui en fan l'experiència»? És evident que no es pot pas referir a la mort física, perquè aquesta afecta tothom i no sols els impius. La mort física, doncs, és una realitat ambi-

gua i per si no és un mal, sinó que sols és el signe d'una mort radical, aquella eterna, que sols serà experimentada pels impius. Aleshores cal deixar ben clares tres coses: a) la condició natural de la mortalitat humana; b) la mort física –signe de la condició de realitat creada–, que és ambigua; c) la mort eterna de l'impíu entesa com a càstig. La mort física és ambigua perquè és pas a la vida eterna per als justos i preludi de la ruïna eterna per als malvats. La mort eterna dels malvats, doncs, és aquella mort que Déu no ha creat. El just experimenta la mort física de manera completament diferent a l'impíu.

2 lectura. 2 Corintis 8,7.9.13-15

Coneixeu prou bé la generositat de Jesucrist, el nostre Senyor.

Pau, en aquest fragment de la segona carta als Corintis, aconsella la comunitat de participar en la col·lecta destinada als cristians pobres de Jerusalem. Notem que és un consell, no un manament. Pau recorda la riquesa i la pobresa de Jesucrist: «Ell que és ric, es va fer pobre per vosaltres, per enriquir-vos amb la seva pobresa». L'apòstol fa referència al que l'evangeli ja ha realitzat i urgeix als corintis a viure d'acord amb aquesta nova realitat. El més important per a Pau és que els corintis desitgin fer aquest do, que sigui el resultat d'una decisió lliure i no pas d'una obligació. El sentit del fet és important: la col·lecta ha de ser una ajuda que simbolitzi la

unitat de jueus i pagans en l'Església. L'actitud davant del do no es pot separar del do mateix.

La part final del fragment ens presenta el balanç que ha d'existir entre aquestes dues parts de la comunitat: els cristians d'origen pagà i els pobres de Jerusalem. En Romans 15, Pau parla del deute espiritual dels pagans respecte dels jueus; la col·lecta ajuda a satisfer aquest deute. Aquí Pau vincula aquest principi amb la citació d'Èxode 16,18, que prové de la narració del do diví del manà. Una part d'aquest prodigi és que no importava la quantitat recollida de manà, ja que ningú en tenia massa poc o massa.

3lectura. Marc 5,21-43

A l'instant la noia, que ja tenia dotze anys, s'aixecà i es posà a caminar.

L'evangeli d'avui ens presenta dues narracions subtilment entreteixides: l'aixecament de la filla de Jaire i la guarició de la dona que patia hemorràgies de sang. Una història és interrompuda per la intrusió de l'altra història. L'efecte dramàtic és remarcable.

Les semblances són notables: dos personatges prenen la iniciativa d'acostar-se a Jesús i tots dos es troben en una situació desesperada. Notem que Jaire «se li llença als peus i, suplicant-lo amb tota l'ànima...» La dona pateix d'una hemorràgia incurable que l'ha deixada amb una gran feblesa física i ritualment impura. El mal ha durat dotze anys. Les persones enteses i properes diuen que no hi ha cap remei.

El text presenta el contrast entre el poder que surt de Jesús quan la dona li toca el mantell i la manca de poder dels metges. Una cosa semblant passa amb Jaire. Els qui arriben de casa li diuen: «La teva filla és morta. ¿Què en trauràs d'amoïnar el mestre?» Malgrat tots els factors en contra, tots dos personatges van a Jesús amb fe. Les paraules de Jesús al cap de la sinagoga són contundents: «Tingues fe i no tinguis por».

La dona, quan s'identifica a si mateixa

com la qui ha tocat Jesús, rep un elogi sobre la seva fe. Notem que la resposta de Jesús va més enllà de la guarició física: «La teva fe t'ha salvat». La malaltia de la dona causava dolor físic i aïllament religiós i social. Ara es troba restaurada a una situació completament nova.

Notem un altre detall significatiu. Davant la petició de Jaire, Jesús s'apressa a partir, però quan és entretingut per l'afer de la dona, Jesús s'atura a conversar amb aquesta persona sense nom conegut. Ella als ulls de Jesús no té pas menys importància que la filla d'un cap religiós ben conegut. Aquesta lectura ens recorda que persones marginals poden tenir un lloc molt important en la realització del Regne de Déu.

Finalment cal remarcar que la nena és restaurada a un estat d'existència terrenal, de manera que haurà de morir. La narració està centrada en la confiança persistent de Jaire, que creu en el poder de Jesús, i que ni tan sols és dissuadit per les paraules d'aquells qui parlen de la presència de la mort. La narració del miracle serveix per a vindicar la fe dels qui es neguen a capitular davant d'aquestes veus.

D. 14 de durant l'any

1 lectura. Ezequiel 2,2-5

Han de saber que hi ha un profeta enmig d'ells.

Els profetes fan ressonar la veu de Déu en el cor de la història del poble d'Israel, normalment en moments de tribulació. Ezequiel era un sacerdot deportat en la primera deportació de Jerusalem a Babilònia de l'any 597 aC. Allí esdevindrà un profeta que parlarà amb unes imatges de gran força i que realitzarà unes accions simbòliques destinades a deixar empremta.

La tasca profètica encomanada a Ezequiel prové de l'Esperit –«l'Esperit entrà dintre meu»–, força de Déu que mou les persones i que fa parlar els profetes.

La forma «fill d'home» –que vol dir simplement «home»– tan característica d'Ezequiel indica la condició de feblesa del destinatari: aquell qui rep l'Esperit és un home feble i mortal, que rebrà la missió d'anunciar la poderosa paraula de Déu enmig d'un poble rebel, infidel al Senyor de l'aliança, al Déu de la llibertat.

Encara que al poble d'Israel se li hagi endurit el cor com les pedres, el profeta, constituït per l'Esperit com a missatger de la paraula de Déu, és sempre una presència d'aquesta veu que salva.

2 lectura. 2 Corintis 12,7-10

En tens prou amb la meva gràcia.

Aquest text de Pau de la secció final de la seva segona carta als cristians de Corint presenta notables dificultats. Les especulacions sobre la identificació de l'enigmàtica expressió «una espina en la carn» han passat de causes físiques a causes psicològiques i no han donat mai cap resultat convincent.

És imprescindible tenir en compte el context més extens de la carta a fi de poder oferir alguna claror a aquest fragment. En 2 Corintis 10–13 Pau fa una esmolada defensa del seu ministeri alhora que envia un atac virulent a altres predicadors cristians que han passat per Corint. La situació ha esdevingut molt greu. Els anomenats «superapòstols» han atacat Pau dient

que no ofereix els poders adequats a un apòstol: no fa grans prodigis ni ha rebut experiències espirituals extraordinàries.

En resposta a aquests atacs, a partir de 2 Corintis 11,16 comença a parodiar els seus oponents. Pau refusa de gloriar-se dels seus mèrits, força i poder, però en un joc retòric i humorístic de gran sagacitat es gloria del que demostra la seva feblesa i vulnerabilitat. Aleshores parla d'aquesta «espina» i d'aquest «enviat de Satanàs» –que no sabem quina mena de malaltia o dificultat deu ser– de la qual ha demanat «tres vegades» de ser deslliurat i sols ha obtingut fracassos. És una prova d'«antipoder», que segurament es podria traslladar a

qualsevol moment de la història genuïna de l'Església.

Davant d'una tal mostra de manca de poder per part de l'apòstol, la solució és claríssima per a Pau: «En tens prou

amb la meva gràcia». En la feblesa el poder de Crist habita en Pau: «Tinc dintre meu la força de Crist», el poder necessari perquè pugui ser manifestada la força de l'Evangeli.

3lectura. Marc 6,1-6 Els profetes només són mal rebuts en el seu poble.

L'evangeli d'aquest diumenge serveix com a conclusió a la secció de l'evangeli segons Marc que ha remarcat les obres poderoses de Jesús i les respostes rebudes de persones i grups diversos. Aquí Jesús és rebutjat amb escepticisme per la gent de Natzaret, el seu poble. Notem que la situació s'ha anat agreujant: «Els fariseus sortiren i llavors mateix, juntament amb els partidaris d'Herodes, començaren a fer plans contra Jesús per fer-lo morir» (Marc 3,6); «Els seus familiars sentiren dir el que passava, hi anaren per endur-se'l, perquè deien: "Ha perdut el seny!"» (Marc 3,21); «Els mestres de la Llei que havien baixat de Jerusalem deien: "Està posseït per Beelzebul"» (Marc 3,22); d'altra banda, però, la dona que patia pèrdues de sang i Jaire, el cap de la sinagoga, demostraren una fe poderosa

en Jesús. Algunes llavors havien anat a parar a terra bona i havien donat fruit.

Hi ha una pregunta intrigant: ¿per què la gent de Natzaret rebutja Jesús? Aquests van quedar inicialment admirats del seu ensenyament a la sinagoga, però tot seguit van pensar que això no era possible del noi de Maria, un que havia crescut amb ells. Aleshores «se n'escandalitzaven»: això és el que passa amb els qui comencen i després abandonen; amb els qui esdevenen desertors. Aquesta gent no pot acceptar que Jesús pot ser l'encarnació de les promeses salvadores de Déu al seu poble d'Israel.

El ministeri de Jesús i la proclamació del Regne de Déu, però, no s'atura: «Després recorria les viles i els poble i ensenyava».

D. 15 de durant l'any

1 lectura. Amós 7,12-15

Vés a profetitzar a Israel, el meu poble.

Amós és el profeta escriptor més antic de la Bíblia. A mitjan segle vuitè abans de Crist, en temps convulsos, rep l'encàrrec d'anar a predicar al regne d'Israel, al nord, tot i que ell provenia de les terres de Judà. Amós és un profeta d'una força singular. Deu ser la primera persona de la història que es preocupa dels pobres i blasma els rics i poderosos. Això sempre comporta risc.

Es presenta al santuari reial de Betel i denuncia la iniquitat dels poderosos

i la seva insensibilitat davant dels pobres. Aleshores és expulsat pel sacerdot Amasies: «Vés-te'n aquí. Fuig al país de Judà». El sacerdot es pensa que aquell home que anuncia desgràcies és un professional de la profecia, però Amós li respon: «Jo no sóc profeta, ni he estat mai de cap comunitat de profetes». Amós és un pastor i pagès, que ha sentit la veu poderosa de la paraula de Déu que l'ha portat a deixar feina i país per anar a «profetitzar a Israel», el poble de Déu.

2 lectura. Efeis 1,3-14

Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist.

Pau sol començar les seves cartes amb una fórmula d'acció de gràcies a Déu per la seva acció en la vida de la comunitat a la qual s'adreça. La carta als Efeis, obra probablement d'un deixeble de Pau, comença també d'aquesta manera lloant Déu pels dons que ha fet a la humanitat. El mot «beneït» en grec es pot referir tant a un acte d'acció de gràcies o de lloança com a l'acte d'atorgar un do a algú altre. D'aquí que el sentit és que Déu ha de ser beneït per les benediccions que ens ha concedit, que prenen totes les formes concebibles.

La primera constatació és que és impossible de concebre un temps en què Déu no hagués escollit la humanitat. Aquesta elecció crea un poble destinat a la santedat, perquè Déu volia que fóssim «fills seus per Jesucrist». Tot el que ha passat ha estat possible com a resultat de la voluntat de Déu i té com a resultat la «lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat». Davant de l'elecció eterna de Déu a favor de la humanitat; davant de la revelació que Déu ha fet del seu Fill; davant la gràcia de Déu, l'única resposta adequada és la lloança.

3lectura. Marc 6,7-13

Els dotze se'n van anar i predicaven a la gent que es convertissin.

Després de l'episodi de la reacció escèptica de la gent de Natzaret davant de Jesús, l'evangelista Marc ens presenta la tercera crida als deixebles (Marc 1,16-20; 3,13-19) i el desplegament de la missió que Jesús els ha encomanat de realitzar en els pobles del voltant. Han rebut poder i instruccions de Jesús i porten a terme una missió reeixida de predicació, guarició i exorcisme.

Hi ha tres característiques que són especialment dignes de ser notades. En primer lloc els deixebles han rebut l'encàrrec de Jesús. En el cor del ministeri de Jesús reben la crida d'unir-se-li en aquesta tasca. Ell els proveeix de poder per a fer les mateixes obres poderoses que ell realitza. Per decisió del Senyor i no pas d'ells, els deixebles es converteixen en una prolongació del seu ministeri. L'Església sempre és una comunitat constituïda per la crida i la missió encomanda per Crist. Sols així és capaç de complir el mandat de predicar i de guarir en nom de Jesús.

Jesús crida gent senzilla. L'ordre de no prendre res parteix d'una demanda no d'ascetisme sinó de simplicitat. Qui viatge lleuger d'equipatge no ha de carregar destorbs i és clar que no cerca guanys per a ell. Aquesta pot ser una bona lliçó d'autenticitat per als nostres temps, que són difícils, com de fet ho han estat tots els temps en la història de l'Església.

La possibilitat del rebuig ha de ser presa seriosament. Aleshores, el fet d'espolsar-se la terra de les sandàlies pot ser un «testimoni» visible del que significa aquest rebuig, fet amb l'esperança que un canvi de pensament encara és possible. Els deixebles han de saber que no tots els qui els escoltaran faran cas de les seves paraules, però això no els ha de sorprendre ni de descoratjar, quan les portes se'ls tanquin a la cara. Cal recordar que el mateix Senyor ha rebut aquesta mateixa resposta de les autoritats religioses, de la gent del seu poble i de la seva mateixa parentela.

D. 16 de durant l'any

1 lectura. Jeremies 23,1-6

1 Faré germinar un rebrot del llinatge de David, i serà un rei excel·lent.

Jeremies profetitzà a Judà en els temps dramàtics de la gran crisi de l'Imperi neobabilònic que causà la deportació de la casa reial, l'aristocràcia i gent important del poble de Déu a Babilònia i la destrucció del temple de Déu de Jerusalem.

En aquest context tan convuls, el profeta passa comptes en nom de Déu amb els «pastors» del seu poble. Aquests responsables indignes del poble de Déu han actuat com a malfactors: «Heu dispersat les meves ovelles i les heu fetes fugir». Déu, però, és el veritable pastor del seu poble i actuarà com a tal: «Jo

mateix les recolliré de tots els països on les havia fet fugir». En Déu sempre hi ha promeses de vida nova: «Allà seran fecundes i s'hi multiplicaran».

L'emperador dels neobabilònics ha destronat la família del rei David, que feia segles que regnava a Jerusalem, però la promesa que Déu havia fet a David per mitjà del profeta Natan (2 Samuel 7) es mantindrà i fins i tot serà superada, de manera que allò que no havien aconseguit els reis que van regnar en la història passada, ara esdevindrà una realitat: «Farà regnar en el país la justícia i el bé».

2 lectura. Efeis 2,13-18

2 Ha vingut a portar-nos la Bona Nova de la pau.

Aquest fragment de la carta als Efeis ofereix una lloança a Déu per les accions que ha fet en Jesucrist i les seves conseqüències per a la relació entre Déu i la humanitat.

Els pagans havien nascut al marge de l'aliança d'Israel –«éreu lluny de les promeses»– i eren, per tant, gent estranya. En el món de l'Imperi de Roma del segle I, ser foraster significava l'aïllament i la desesperació. Ara, però, la realitat ha canviat: «La sang del Crist us ha apropiat». Els pagans han deixat de ser estrangers i han passat a formar part d'un nou grup –«una nova humanitat centrada en ell»–, ara ja no són

alienats i estrangers, sinó que han esdevingut ciutadans de la casa de Déu, de manera que han rebut l'estatus més alt imaginable.

La causa d'aquest canvi de situació ha estat «la seva mort en la creu». La mort de Senyor té un caràcter salvífic i universal: «Units en un sol cos, els ha reconciliats tots dos amb Déu». La situació dels pagans ha estat completament capgirada per la mort en creu de Crist. Tot s'ha produït per la voluntat de Déu, que ha fet arribar en Crist la «Bona Nova de la pau». Qui marca el camí és l'Esperit.

3lectura. Marc 6,30-34

Jesús se'n compadí, perquè eren com ovelles sense pastor.

L'evangeli d'avui ens presenta un fet singular: la demanda de la multitud força Jesús a canviar els plans previstos.

L'acció de situa en el retorn de la missió dels deixebles, que havien estat enviats per Jesús a proclamar l'evangeli en els pobles veïns. Aviat es produirà l'alimentació prodigiosa de cinc mil persones.

Els deixebles acaben de tornar de la missió i expliquen a Jesús el que han fet: es tracta de la narració de l'ensenyament que prèviament havien rebut del mateix Jesús i que ells han anunciat en els pobles veïns. Jesús els escolta i s'adona que estan exhaustos. Aleshores els proposa de fugir a un lloc solitari a fi de poder descansar. La idea és magnífica. La presència de la gent ha estat tan aclaparadora que no han trobat ni temps ni un lloc adequat per a poder menjar. Jesús i els deixebles aleshores puguen a una barca per a un altre indret de la riba del llac de Galilea a fi de trobar un moment de pau i quietud: cal recuperar la força de l'esperit i la del cos. Jesús té una sensibilitat exquisida envers tothom.

La gent, però, estava atenta i ha intuït quin seria el lloc on es dirigirien amb la barca i hi han arribat a peu fins i tot abans que la barca toqués a terra. Els

plans de Jesús han quedat desbaratats: la presència de la multitud impedeix el descans previst.

Tot fa pensar en la decepció que devien experimentar Jesús i els deixebles, però s'imposa una realitat superior: «Se'n compadí, perquè eren com ovelles sense pastor». La gent deixen de ser uns intrusos i esdevenen l'objecte de l'interès més profund de Jesús.

El Senyor s'ha adonat del fet que van errants i sense objectiu, que són persones desesperades i sense nord i «es posa a instruir-los llargament». Jesús, el «pastor» veritable, sap que hi ha un camí i el mostra a la gent.

Jesús ha sabut donar a aquesta irrupció dels altres en la seva vida i en la vida dels seus deixebles un sentit profund, mogut per la compassió. En un altre moment acomiadarà la gent per retirar-se a la muntanya a pregar (Marc 6,45), però ara cal que actuï com el pastor dels qui no tenen pastor.

La història mirada des de la perspectiva de la multitud –els qui van errants i cerquen un resposta– té un sentit molt diferent. La multitud ha trobat un pastor compassiu i un mestre generós, que sempre atén el qui el cerca.
